

Изказване на омбудсмана Мая Манолова на обществената дискусия по законопроекта за ратифициране на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие /Истанбулската конвенция/

23 януари 2018 г., Аулата на СУ „Климент Охридски“, 11.00 ч.

**Уважаема г-жо Караянчева,
Уважаема г-жо Цачева,
Ваши Високопреосвещенства,
Уважаеми г-н ректор,
Уважаеми дами и господа,**

Като омбудсман, като институция, която защитава правата и свободите на българските граждани, е редно да взема участие в този дебат, още в самото му начало. Още повече, че аз имам ясна и последователна позиция за Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие. Всъщност, защитавах такава позиция „за“ и преди да встъпя в длъжност „омбудсман“, като депутат, доколкото каузата за приемане на Истанбулската конвенция е кауза на социалистите и на дясноцентристите в Европа, а доскоро, буквално до началото на м. декември, беше и кауза на БСП.

Нямам навика да си променям позициите в зависимост от дивидентите, които биха ми донесли, или отнели. Отстоявам принципи, в които съм убедена - че насилието над жени е драстично и грубо посегателство над човешки права и че то е огромен проблем за българското общество. Защото всяка четвърта жена в България е жертва на домашно насилие, което означава, че има 1 млн. български жени - жертви на домашно насилие. Или ако обърнем фокуса, 1 млн. мъже, които са насилници у дома. Затова предвид на тази статистика на неправителствения сектор не мога да се съглася с твърдението, че България има ефективно и действащо законодателство, което предотвратява насилието над жени и домашното насилие.

Не, не е така! И това е очевидно от данните, защото редица прояви на насилие изобщо не са криминализирани. Имам предвид психическото насилие, преследването, някои състави на принудителните бракове, начинът, по който е дефинирана давността. Така че въпросът с насилието няма да бъде решен с една единствена поправка в Наказателния кодекс, по силата на която средните телесни повреди, причинени от съпруг или партньор, да се преследват по общия ред.

Впрочем, в България липсват и конкретни практически мерки за борба срещу домашното насилие. Липсват центрове за специализирана помощ, липсва гореща телефонна линия, липсват кризисни центрове. В цялата страна те са общо 18, а в София са само два, с общо под 30 легла. Повтаряла съм това десетки пъти, писала съм, разбира се, и становища до Министерството на труда и социалната политика, до столичния кмет, до областните управители, до кметове по места. Но няма как да е друго яче, след като официалната статистика, в която съм се убедила лично, по области, сочи 0 процента домашно насилие – 0 процента жертви на домашно насилие, 0 кризисни центрове. В същото време РПУ-тата се чудят къде да пратят пребитите жени.

Какъв е изводът? Мисля, че той е ясен и не е тайна за никого, че държавата е абдикирала от проблема с домашното насилие и че той е изцяло аутсорснат на неправителствените организации.

Така че има един изключително положителен момент в разразилите се страсти „за“ и „против“ Конвенцията за борба с насилието над жени и домашното насилие и това е фактът, че темата за насилието е повдигната на достатъчно високо и сериозно ниво, че най-накрая ще загърбим лицемерието и ще признаем факта, че в България има мъже, които бият жените си, които ги пребиват, а понякога и ги убиват. И че този път няма да заметем под килима тази наша малка срамна обществена тайна, че няма да замажем проблема, като създадем поредната междуведомствена група, с поредните мъртвородени мерки, с поредния законопроект, който ще остане само на хартия.

Това е сърцевината на Конвенцията, а не страховете от „третия пол“.

Впрочем, терминът „социална роля на пола“ вече е въведен в българското законодателство, той съществува в Закона за равнопоставеност на половете и всички виждаме, че нито е породил, нито пък е легализирал „третия пол“.

Но, предвид страховете и разделението в обществото и лично за мен, най-вече, заради позицията на Светия синод, това, за което настоявам е обсъждането на Истанбулската конвенция да продължи с обсъждането и на тълкувателна декларация, която ясно да заяви, че в България тази Конвенция ще се прилага, съобразно нормите и принципите на българската Конституция и в която тълкувателна декларация да бъде подробно изяснено нашето – българското разбиране за социалната роля на пола. Така че да не остане абсолютно никакво съмнение в някакви опити за въвеждане на нещо различно от двата съществуващи биологични пола. Ще настоявам, също така, тази тълкувателна декларация да бъде предварително широко обсъдена, да се чуят различни мнения, така че да се пристъпи към ратифициране на Конвенцията, след преодоляване на страховете, след преодоляване на разделението и с волята на цялото общество, което щеzakлейми категорично домашното насилие и насилието над жени.